

Ingela Hemming, SEB:s företagarekonom

Tisdag den 22 september 2009

SEB:s Företagarpanel om konjunkturen: Småföretagen ser vändning sista kvartalet 2009 – var femte anser att det redan vänt

Landets småföretag ser betydligt ljusare på tillvaron än för sex månader sedan. I mars spådde 71 procent lägre tillväxt inför Q2. Nu spår 41 procent högre tillväxt inför Q4. Bara sex procent tror att tillväxten kommer att bli lägre. På frågan om när man tror att konjunkturen vänder uppåt så anser var femte att det redan vänt. Andelen företag som bedömer att man kommer minska antalet anställda kommande kvartal är nu färre än de som tror att det kommer att öka. Det är några av resultaten i SEB:s Företagarpanel för det tredje kvartalet 2009, som besvarats av drygt 1300 små och medelstora företag i början av september.

Det är en markant förändring i svaren från landets småföretag. 41 procent spår högre tillväxt kommande kvartal, 53 procent oförändrad och sex procent lägre tillväxt. För kommande året bedömer hela 70 procent att tillväxten blir högre. Det innebär att en majoritet nu ser en vändning antingen i höst eller första halvåret 2010.

De företag som haft det tuffast under sommaren och inledningen på hösten är framför allt medelstora företag (50-249 anställda), där hela 40 procent uppger att den egna omsättningen utvecklats svagt senaste kvartalet, och 42 procent uppger att man minskat antalet anställda under Q2/Q3. I gengäld är de mer optimistiska inför slutet av året: nästan var tredje (29 procent) bedömer att man kommer att öka antalet anställda i Sverige under Q4.

- Känslan att den värsta delen av krisen är över växer sig starkare. Det är glädjande att så många företag nu börjar signalera att man planerar nyanställningar igen, säger Ingela Hemming, Företagarekonom på SEB.

Ser man till branschbakgrund så är det tydligt att tjänsteföretagen kommit mest lindrigt undan i denna kris. En majoritet (56 procent) av dem uppger att omsättningen det senaste kvartalet utvecklats normalt, 32 procent att det varit ett svagt kvartal. Bland handelsföretagen är det 42 procent som uppger att Q2 var svagt, och hela 46 procent av tillverkningsföretagen. Det är också tillverkningsföretagen som dragit ner på antalet anställda i störst utsträckning (26 procent mot 9 procent av tjänsteföretagen) det senaste kvartalet. Det är fortfarande vart fjärde företag (27 procent) som uppger att man har "dålig" lönsamhet, dock bara 16 procent som uppger att den allmänna finansiella ställningen är dålig, och den siffran sjunker med storleken på företagen.

- Andelen företag med svag finansiell ställning har legat stabilt runt 17 procent under året. Det är imponerande och tyder på att en överväldigande majoritet av småföretagarna varit bra på att hantera likviditet och kostnadsmassa. Det bör betyda att andelen företag som hamnar i obestånd nu borde börja sjunka, säger **Ingela Hemming**, SEB:s företagarekonom.

Företagarekonomen tipsar:

Ont om pengar i kassan eller pengar över?

I den senaste mätningen i SEB:s Företagarpanel speglar svaren en alltmer positiv bild av tiden som väntar, både när det gäller konjunkturen och den egna verksamheten. En fråga som skiljer företagarna åt är hur konjunkturen har påverkat situationen bolaget befinner sig i för stunden. Många svarar att de har ett likviditetsöverskott att ta hand om, medan andra brottas med det mottsatta problemet - en skral kassa att möta höstens utmaningar med.

Oavsett vilken likviditetssituation man befinner sig i så finns det beslut att fatta. Hur kan man bättra på likviditeten för att klara sig tills vändningen definitivt kommer? Eller hur ska det mer angenäma problemet med överskottslikviditet hanteras? SEB:s Företagarekonom Ingela Hemming ger några tips till företagare i vardera läger.

Ont om likviditet

1. **Gör en likviditetsplan**

Det är självklart viktigt att planera så mycket som möjligt och försöka ha en buffert. Gör en likviditetsplan som sträcker sig långt in på hösten, eftersom sommarens låga aktivitet påverkar höstens likviditet. Med hjälp av planen är du förberedd på eventuella svackor och vet hur länge de kommer att hålla i sig.

2. **Prioritera din fakturering**

Se till att få ut fakturorna i tid. Ju snabbare du får ut fakturorna, desto snabbare betalar dina kunder in pengar. Tänk på att delfakturera vid behov. Om du berörs av ROT/HUS-avdraget, för vilka reglerna ändrades den 1 juli i år, tänk på att begära utbetalning från Skatteverket snarast möjligt.

3. **Se över dina kravrutiner**

Kolla upp dina kunder om du känner dig osäker på deras betalningsförmåga. Om du får problem med att få betalt är det viktigt att du kräver in pengarna på ett formellt och korrekt sätt. Detta för att i värsta fall kunna få hjälp av Kronofogden vid behov. Du kan börja med att skicka en betalningspåminnelse. I samband med det har du rätt att ta ut en påminnelseavgift på 50 kronor - förutsatt att du angett det i avtalet - och debitera dröjsmålsränta. Om betalningen fortfarande uteblir kan du gå vidare och skicka ett inkassokrav. Då kan du ta ut en inkassoavgift på 160 kronor, och framföra att du tänker skicka ärendet till Kronofogden om du inte får betalt. Kronofogden kan hjälpa dig att få den som är skyldig dig pengar att betala. Kontakta Kronofogdemyndigheten för mer information.

4. **Kontakta banken**

Är det tufft att få likviditeten att gå ihop kan betalkort vara en bra hjälp. Då samlas inköpen i en faktura och du skjuter samtidigt upp betalningen. Dessutom har du möjlighet att se om kortet har använts otillbörligt. Kontakta banken för att höra vilka fler alternativ som passar just ditt företag om du känner att du behöver lösa din likviditetssituation, exempelvis kan factoring eller en checkkredit hjälpa vid tillfällig brist på pengar.

Överskottslikviditet

1. Gör en likviditetsplan

Precis som i situationen då företaget har ont om likviditet bör man, även när det finns gott om slantar på kontot, sätta sig ner och göra en likviditetsplan. På så sätt vet ni när likviditetsbehov kommer att uppstå och om det överskott som finns för tillfället även räcker tills dess. Detta ger en tydlig bild av hur mycket kapital som behövs för den dagliga verksamheten.

2. Placera likviditeten som A-, B- och C-pengar

Är överskottet större än vad som behövs i den dagliga verksamheten? Gör då en plan för när i tiden olika delar av likviditeten troligtvis kommer att behövas. Ett sätt att resonera kring överskottet är att dela upp pengarna i tre delar – A-, B-, och C-pengar, beroende på när du behöver pengarna i framtiden. Pengar som behövs redan inom ett år kallas A-pengar. Dessa pengar bör placeras på ett sätt som inte innebär några risktagningar. B-pengar kallas det kapital som troligtvis behövs först om ett till tre år, kanske till en investering. För dessa finns det fler alternativa placeringsmöjligheter beroende på vilken risknivå och avkastningsmöjlighet du önskar. C-pengar är de som knappast behövs inom den närmaste treårsperioden och med en längre placeringshorisont öppnas möjligheten för ett något större risktagande, eftersom det finns mer tid att återhämta eventuella kursnedgångar. Tänk på att välja placeringar som snabbt kan omsättas till pengar igen om något oväntat skulle inträffa.

3. Dags för satsningar i verksamheten?

För att klara sig genom lågkonjunkturen har många dragit ner på kostnader av olika slag. Nu kan det vara rätt tid att lägga en del av överskottslikviditeten på några strategiska investeringar i verksamheten. Ta fram den där nya produkten du har gått och funderat på. Eller anmäl dig till kursen som ger dig rätt kompetens till en ny typ av uppdrag. Och hur har det gått med marknadsföringen den senaste tiden, är det något som ska väckas till liv igen? Kort sagt kan det vara en bra idé att satsa lite pengar i verksamheten istället för att låta slantarna sitta på kontot. På så sätt kan du gasa dig ur lågkonjunkturen och ligga ett steg före dina konkurrenter när markanden vänder.

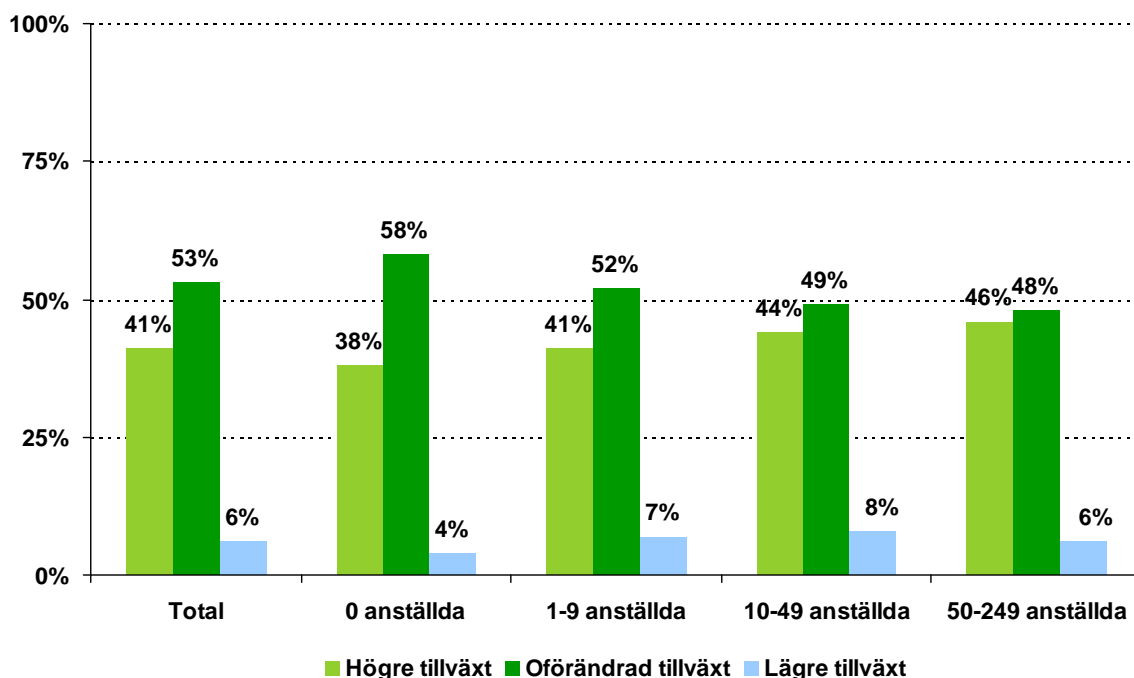
4. Tänk på pensionen

Det kan även vara värt att fundera över din pension. Hur mycket har du undanstoppat idag och hur långt räcker det? Finns det någon möjlighet att använda en del av överskottet till att göra pensionen lite tryggare? För många kan ålderns höst kännas avlägsen och man går och bär på tanken att ta tag i pensionsfrågan – men det kommer hela tiden andra mer akuta uppgifter i vägen. Företaget behöver inte ha mycket överskottslikviditet för att du ska kunna göra några insatser som förbättrar utsikterna för din pension. Ta tag i frågan och vet du inte vart du ska vända dig så finns det rådgivare på banken som du kan lägga upp en pensionsplan tillsammans med.

Småföretagen ser allt ljusare på framtiden

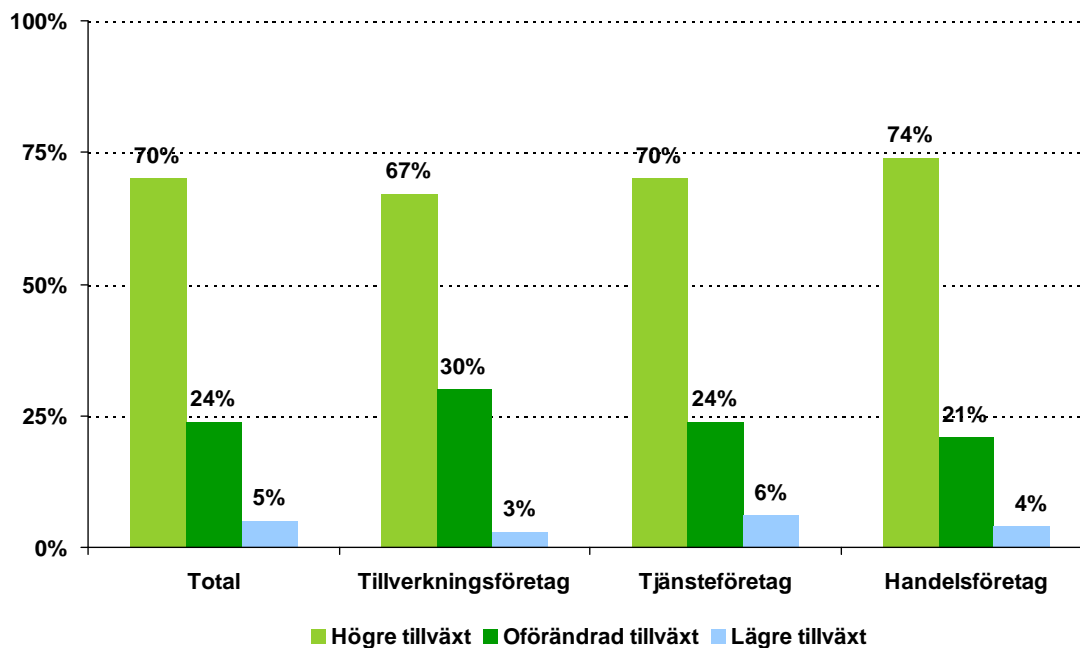
I vår senaste mätning i SEB:s Företagarpanel ser vi en tydligt ökad optimism jämfört med förra kvartalsmätningen – nu tror 41 procent av företagarna på en högre tillväxt för svensk ekonomi det kommande kvartalet, jämfört med 15 procent vid förra mätningen innan sommaren. Nu är det endast sex procent som tror på lägre svensk tillväxt det kommande kvartalet, jämfört med 32 procent förra kvartalet. Bland handelsföretagen har andelen som tror på högre tillväxt ökat från 12 till 45 procent sedan den förra mätningen, medan ökningen bland tillverkningsföretagen varit lägre – från 16 till 36 procent. Bland tjänsteföretagen är det nu 41 procent som tror på starkare svensk tillväxt under det kommande kvartalet, jämfört med 16 procent innan sommaren.

Graf 1: Vad tror du om utvecklingen av ekonomin i Sverige under det kommande kvartalet? Uppdelat på företagsstorlek

När det gäller utvecklingen av den svenska ekonomin under det kommande året är optimismen ännu större – nu svarar 70 procent att de tror på högre svensk tillväxt jämfört med 36 procent vid förra mätningen. Här är skillnaderna väldigt små mellan företagarna med olika antal anställda, medan det syns en viss skillnad beroende på branschtillhörighet. Handelsföretagen är mest optimistiska om svensk ekonomis utveckling det kommande året – 74 procent uppger nu att de tror på tillväxt jämfört med 34 procent före sommaren. Bland tjänsteföretagen är det nu 70 procent som tror på högre svensk tillväxt under kommande året, jämfört med 36 procent vid förra mätningen; och bland tillverkningsföretagen är det 67 procent som tror på högre tillväxt jämfört med 43 procent innan sommaren (se graf på nästa sida).

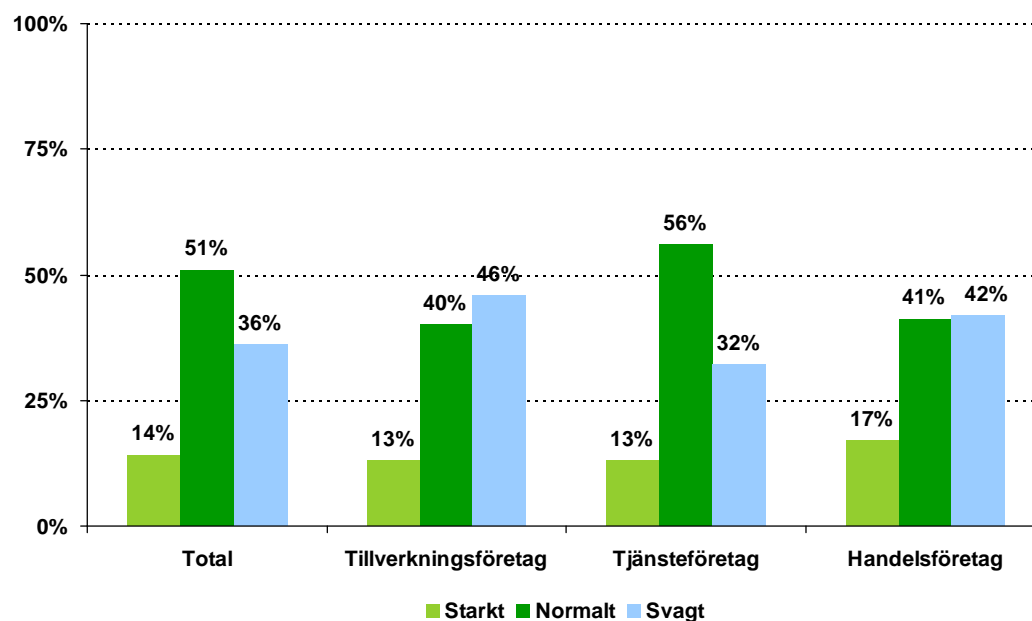
**Graf 2: Vad tror du om utvecklingen av ekonomin i Sverige under det kommande året?
Uppdelat på bransch**

Tillverkningsföretagen har haft det tuffast

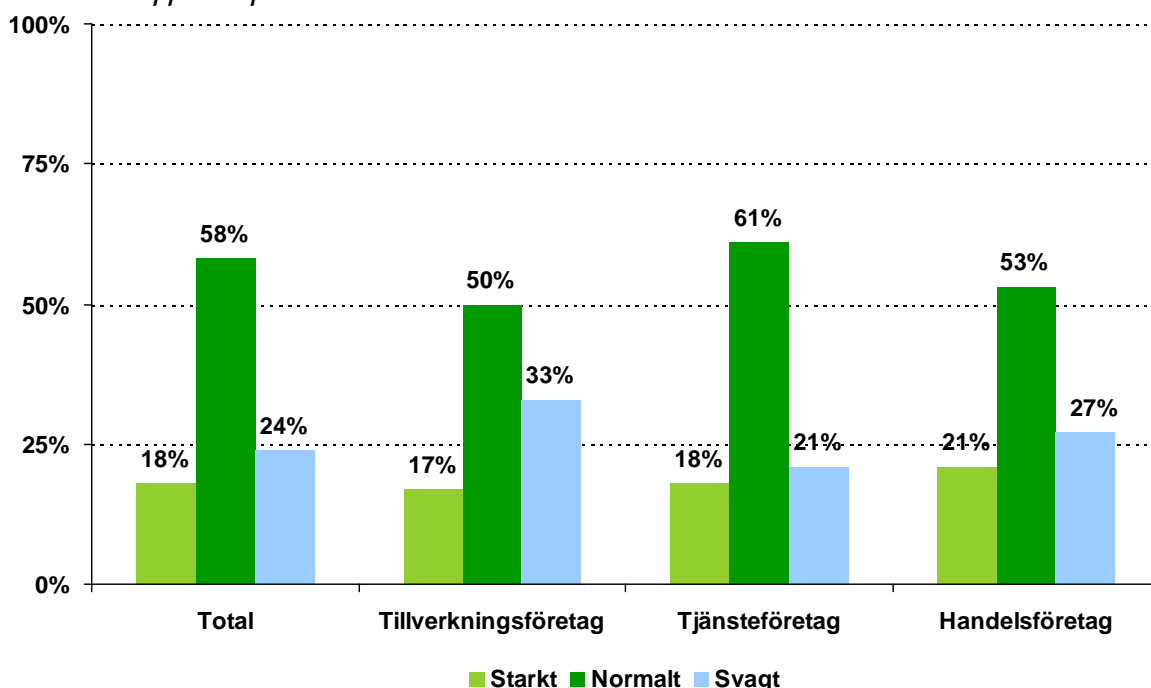
Gällande utvecklingen av företagets egen omsättning under föregående kvartal är det nu något färre än vid förra mätningen som svarar att den varit svag, 36 procent jämfört med 40 procent. Fortfarande ser vi att tillverkningsföretagen har haft det tuffast, bland dessa är det 46 procent som uppger att förra kvartalet var svagt, även om det är färre än innan sommaren då 57 procent uppgav att senaste kvartalet varit svagt.

Graf 3: Hur har företagets omsättning utvecklats det senaste kvartalet? Uppdelat på bransch

När det gäller förväntad omsättningsutveckling för det kommande kvartalet så är det nu 18 procent totalt sett som tror på stark utveckling för det egna företaget, upp från 12 procent innan sommaren. Handelsföretagen är mest positiva, av dessa tror nu 21 procent på ett starkt kommande kvartal. Det ser fortsatt svagast ut för tillverkningsföretagen, av dessa är det 33 procent som tror på ett svagt kommande kvartal (ner från 44 procent innan sommaren). Tjänsteföretagen utmärker sig fortfarande som den bransch som påverkats minst av lågkonjunkturen hittills. Visserligen uppger något färre bland dessa att de tror på ett starkt kommande kvartal jämfört med handelsföretagen – men samtidigt är det betydligt färre som tror på ett svagt kommande kvartal.

Graf 4: Hur tror du att företagets omsättning kommer att utvecklas det kommande kvartalet? Uppdelat på bransch

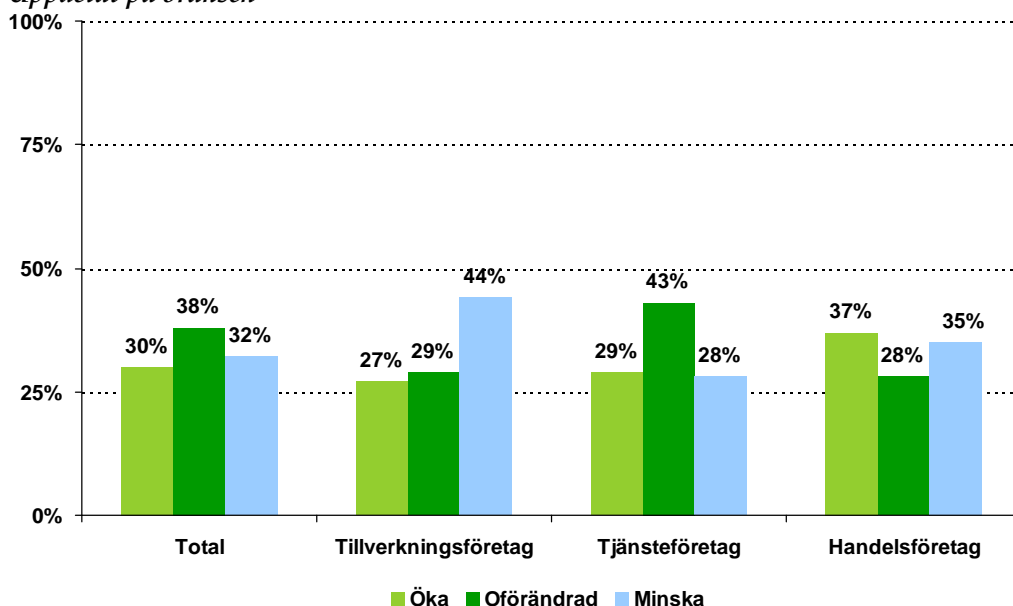

Majoritet tror på vinstökningar under nästa år

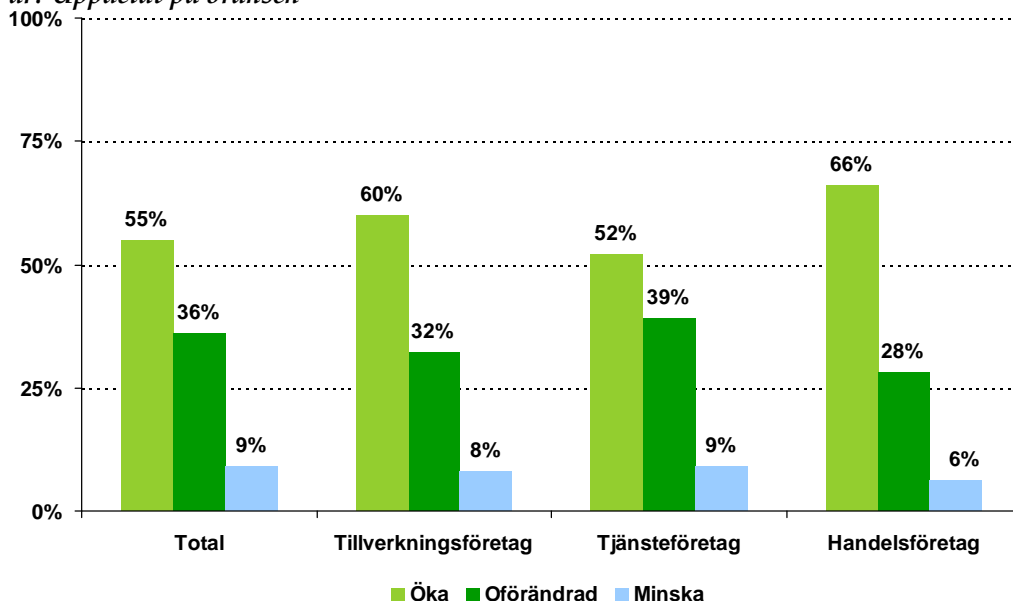
Många företag har fått försämrad lönsamhet under lågkonjunkturen, och totalt sett svarar 32 procent att deras vinst kommer att minska i år jämfört med förra året. Samtidigt svarar nästan lika många, 30 procent, att deras vinst kommer att öka i år. Det är framför allt handelsföretagen som tror på ökade vinster redan i år, 37 procent svarar det. När det gäller vinstutvecklingen under nästa år jämfört med i år svarar hela 55 procent totalt sett att de tror på en ökad vinst, medan endast 9 procent tror att deras vinster kommer att minska under nästa år jämfört med i år. Även här sticker handelsföretagen ut – bland dessa tror 66 procent på ökade vinster under nästa år jämfört med i år (se grafer på nästa sida).

På frågan om vilken som är den viktigaste drivande faktorn för lönsamhetsutvecklingen svarar 60 procent "volymökning"; följt av "lägre kostnader/ökad produktivitet" på 23 procent och "prisökningar" på 8 procent.

**Graf 5: Hur tror du att företagets vinst kommer att utvecklas i år jämfört med förra året?
Uppdelat på bransch**

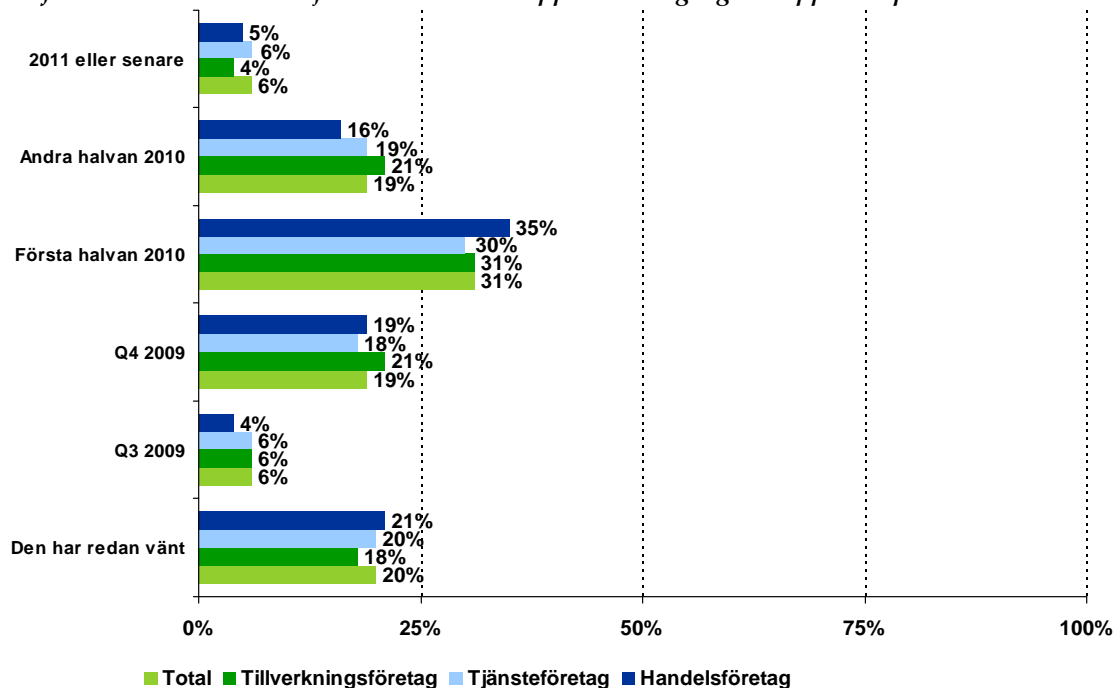
Graf 6: Hur tror du att företagets vinst kommer att utvecklas under nästa år jämfört med i år? Uppdelat på bransch

Allt fler företag tror på vändning under 2009

På frågan om när företagarna tror att konjunkturen vänder svarar 20 procent att konjunkturen redan har vänt. Innan sommaren var det endast 7 procent som trodde att konjunkturen redan hade vänt. Sex procent tror nu att det vänder under tredje kvartalet i år, medan 19 procent tror att det vänder under sista kvartalet. Bland de medelstora företagen är det 35 procent som tror på en vändning under första halvan av 2010. Däremot är det något fler bland de större småföretagen (10-49 anställda) stor tror att det redan har vänt. Bland enmansföretagen är det en större andel än bland övriga företag som tror att vändningen kommer under andra halvan av 2010. Uppdelat på bransch så tror störst andel bland handelsföretagen att det redan har vänt. Något större andel bland tillverkningsföretagen tror på en vändning först under andra halvan av 2010.

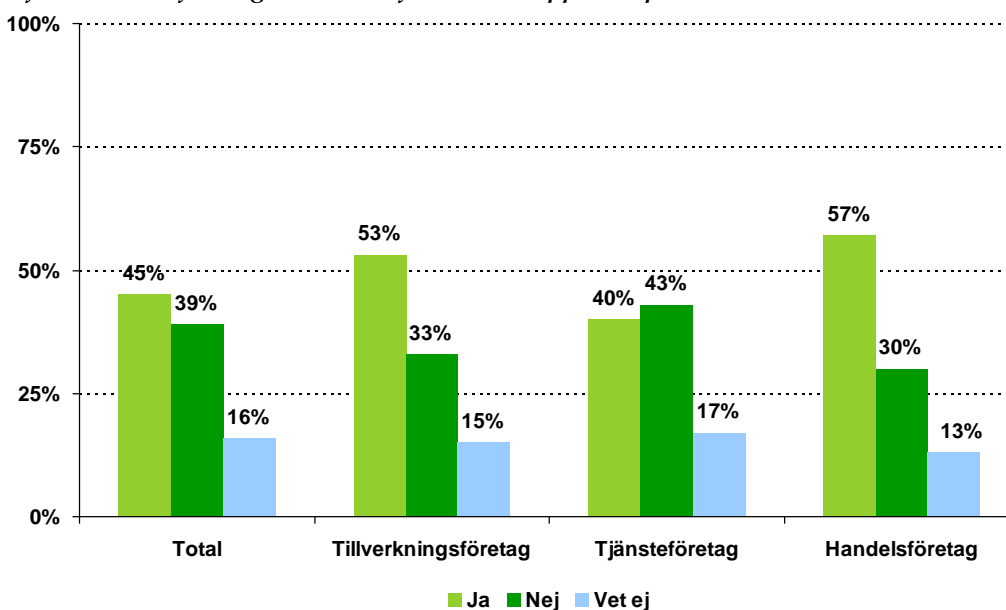
Graf 7: När tror du att konjunkturen vänder uppåt i Sverige igen? Uppdelat på bransch

Fler planerar att växa framöver

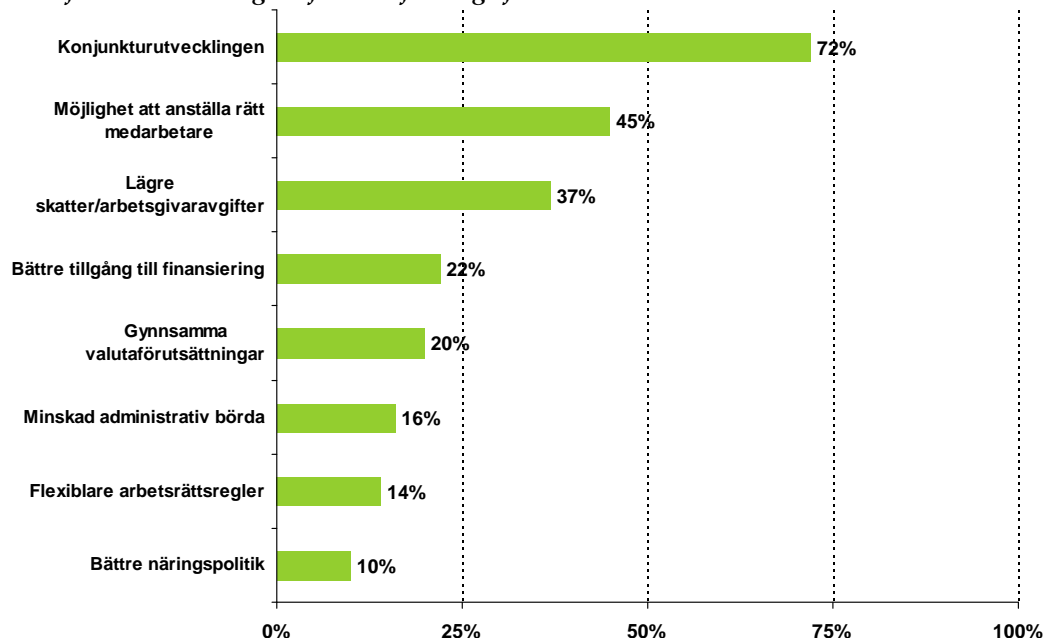
När vi frågar samtliga företag i undersökningen om de planerar att växa framöver svarar 45 procent ja, något upp från förra mätningen som hamnade på 44 procent. Det är framför allt de medelstora företagen, med 50-249 anställda, som planerar för framtida tillväxt – 71 procent av dessa företag svarar nu ja på frågan, jämfört med 65 procent innan sommaren. Sett till bransch är det framför allt handelsföretagen som planerar för tillväxt, bland dessa är det nu 57 procent som svarar ja på frågan – upp från 53 procent vid förra mätningen.

Graf 8: Planerar företaget att växa framöver? Uppdelat på bransch

På frågan om vad som är viktigast för företagets framtida tillväxt hamnar fortfarande konjunkturutvecklingen högst upp. På andra plats hamnar "möjligheten att anställa rätt medarbetare", följt av lägre skatter/arbetsgivaravgifter.

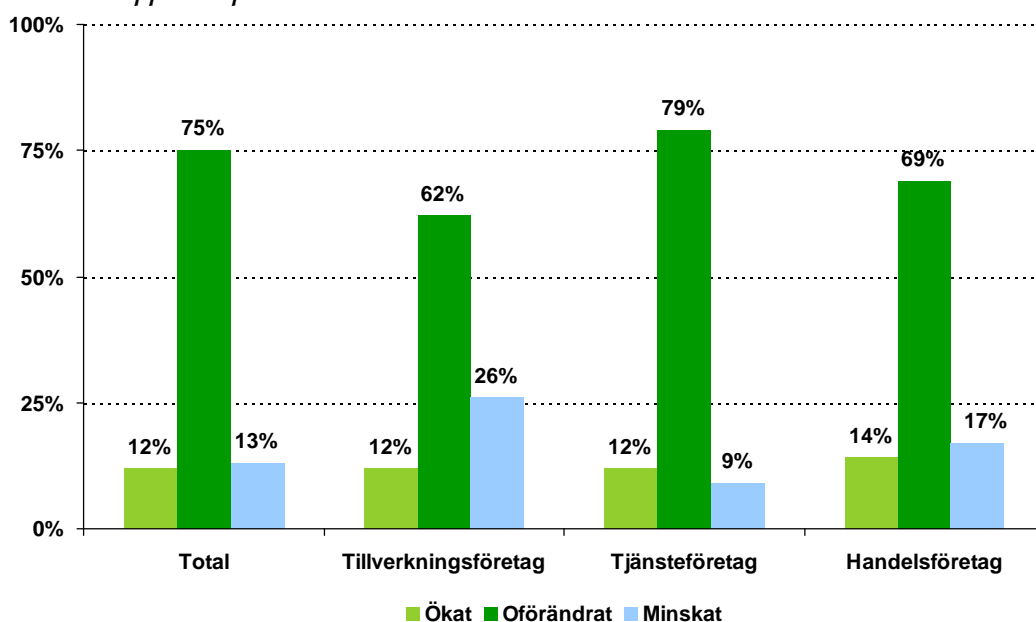
Graf 9: Vad är viktigast för ditt företags framtida tillväxt?

Småföretagen nyanställer fortfarande

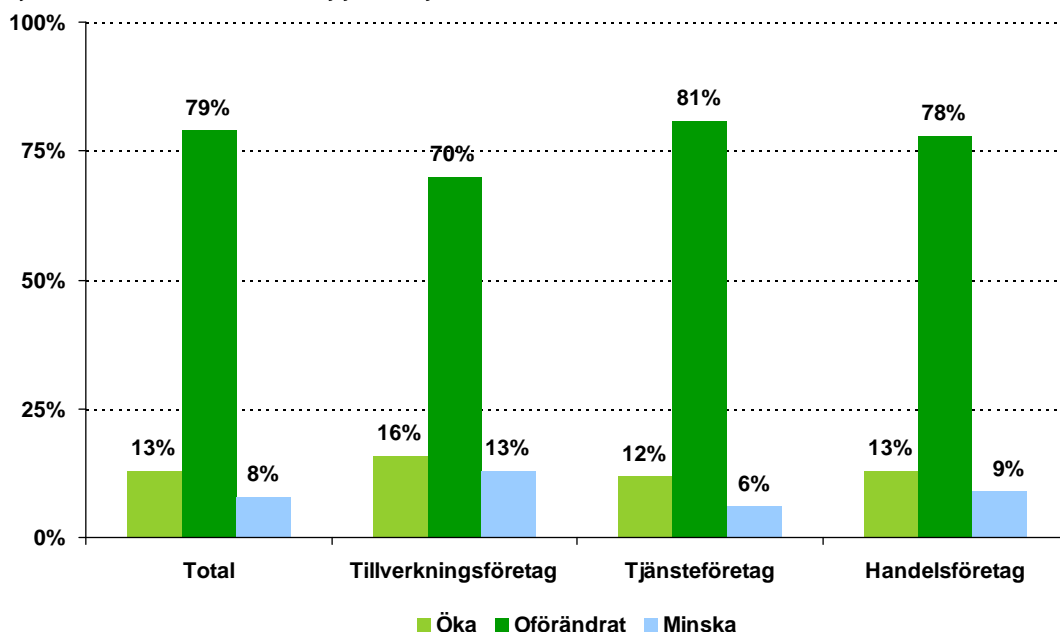
Det är fortfarande något större andel av företagen som har minskat antalet anställda det senaste kvartalet – 13 procent har minskat medan 12 procent har ökat antalet anställda. Sett till bransch är det framför allt tillverkningsföretagen som uppger att de har minskat antalet anställda det senaste kvartalet – 26 procent uppger detta.

Graf 10: Hur har ditt företags totala medarbetarantal förändrats under det senaste kvartalet? Uppdelat på bransch

Gällande utvecklingen av personalstyrkan i Sverige under kommande kvartal är det däremot fler som planerar att öka antalet anställda än de företag som planerar att minska antalet anställda. När det gäller bransch är tillverkningsföretagen betydligt mer optimistiska gällande kommande personalminskningarna jämfört med utfallet för föregående kvartal.

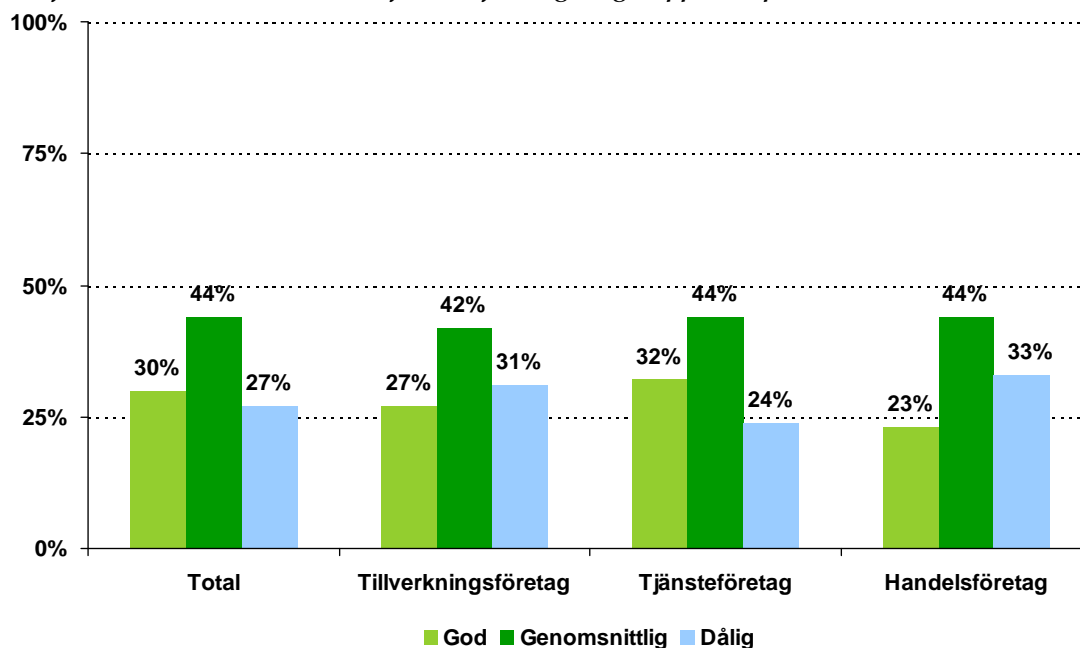
Graf 11: Förväntas antalet anställda i företaget i Sverige det närmaste kvartalet öka, vara oförändrat eller minska? Uppdelat på bransch

Majoriteten av småföretag har fortfarande god ekonomi

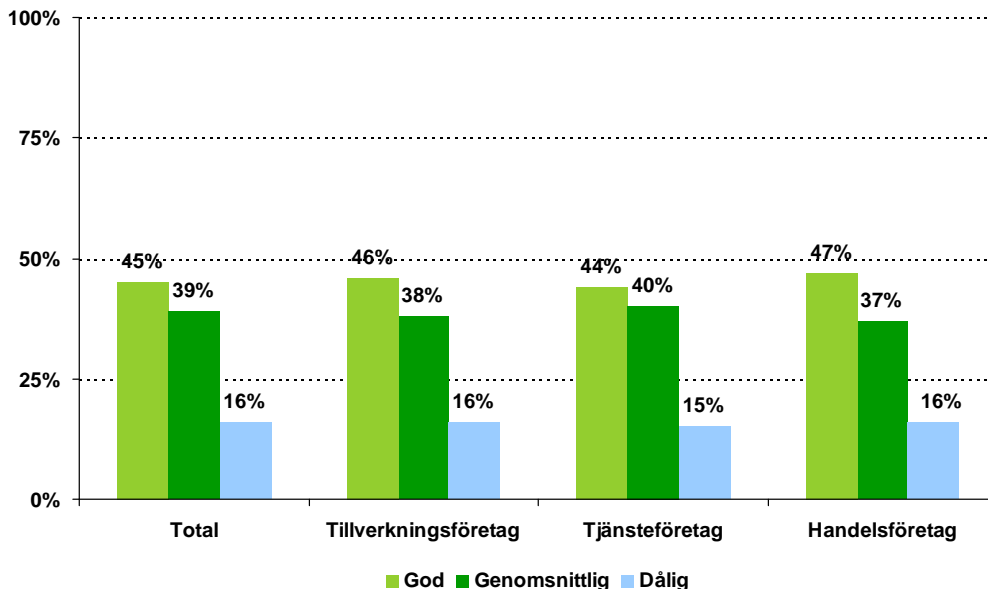
Det är fortfarande vart fjärde företag som uppger att man har "dålig" lönsamhet, medan 30 procent uppger att lönsamheten i företaget är god. Tjänsteföretagen uppger i störst utsträckning att de har god lönsamhet.

Graf 12: Hur ser lönsamheten ut för ditt företag idag? Uppdelat på bransch

När det gäller den allmänna finansiella ställningen så håller den sig kvar på liknande nivå som förra kvartalet – något fler uppger nu att den är god än tidigare. Det är fortfarande en stor majoritet som svarar att den allmänna finansiella ställningen är god eller genomsnittlig.

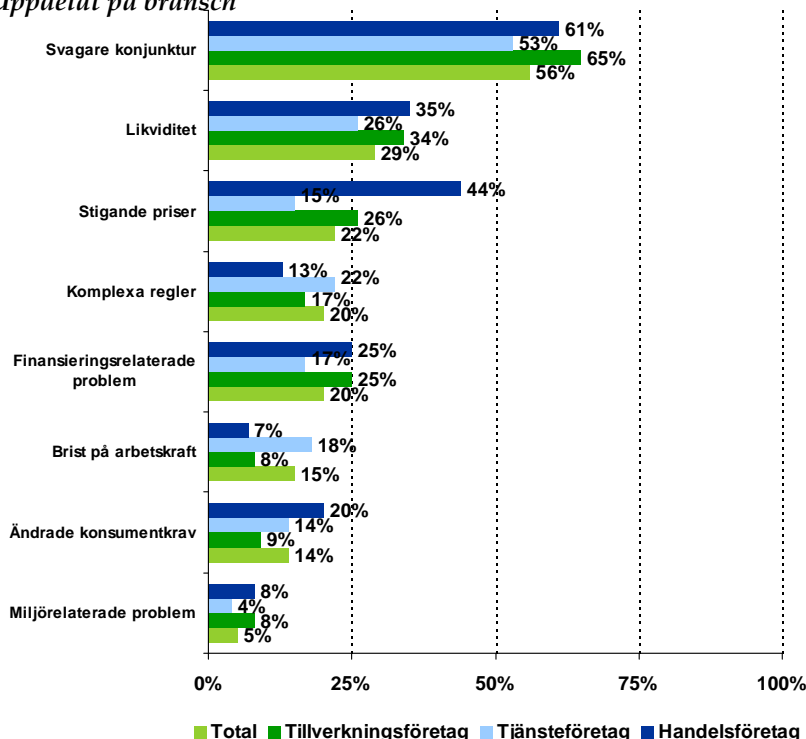
Graf 13: Hur ser ditt företags allmänna finansiella ställning ut idag? Uppdelat på bransch

Tillverkningsföretag fortsatt mest oroad för konjunkturen

Det största hotet för företagen under det närmaste året är fortfarande en svagare konjunktur, även om siffran nu gått ner till 56 procent från 62 procent vid senaste mätningen. Tillverkningsföretagen är mest oroad för konjunkturen, medan stigande priser oroar handelsföretagen alltmer.

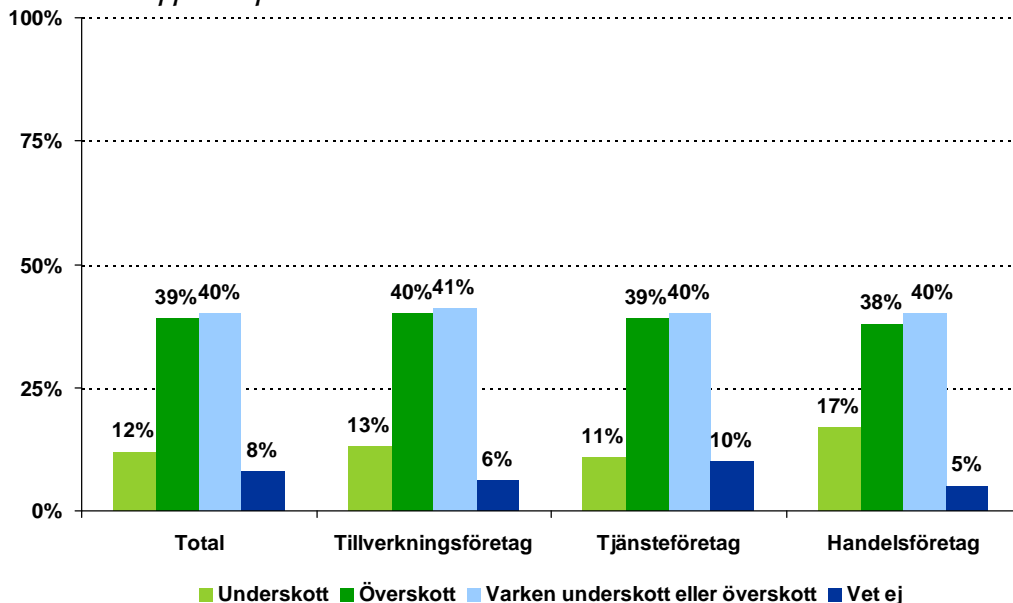
Graf 14: Vilka tror du är de största hoten/utmaningarna för ditt företag under det närmaste året? Uppdelat på bransch

En majoritet av företagen har god likviditet

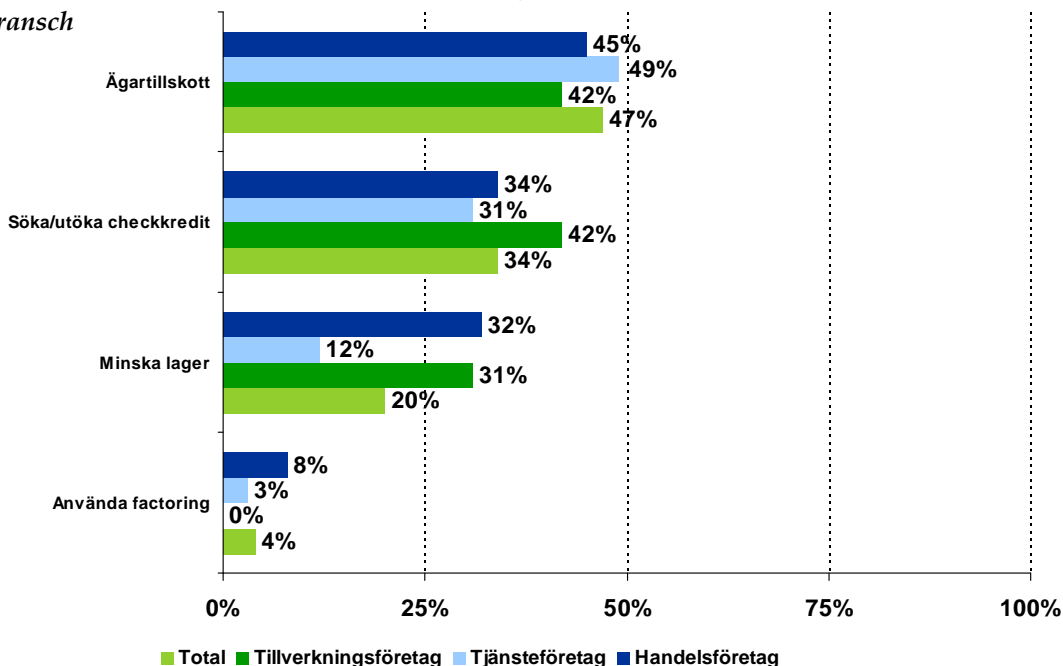
Vid den här omgången av panelundersökningen ställde vi några fördjupande frågor om likviditetssituationen i företagen. Det visar sig att totalt sett uppger 39 procent av företagen att de kommer att ha kassaöverskott det kommande kvartalet, medan 12 procent bedömer att de kommer att få ett underskott. Bland handelsföretagen är andelen som uppger att de kommer att få likviditetsunderskott högre än inom andra branscher.

Graf 15: Hur kommer företagets likviditet/kassa att utvecklas under det kommande kvartalet? Uppdelat på bransch

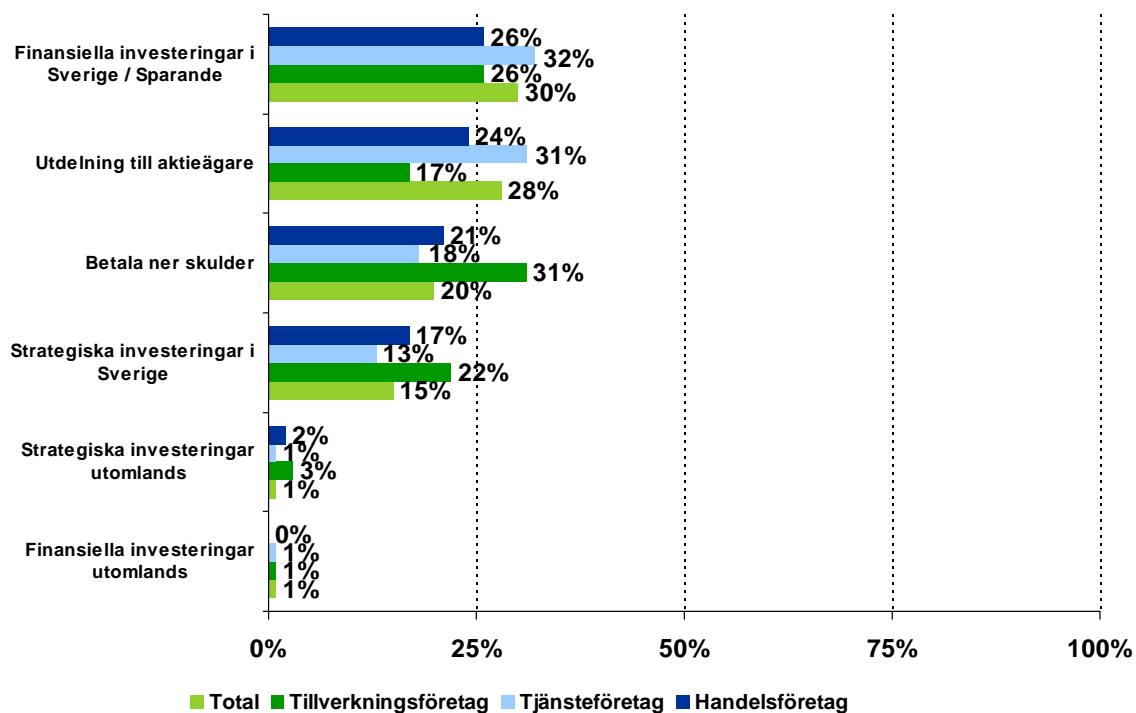
På frågan hur företagen som tror att de kommer att få underskott kommer att hantera detta svarar nästan hälften "ägartillskott", medan checkkredit hamnar på andra plats följt av minskade lager.

Graf 16: Hur kommer ni att hantera situationen gällande likviditetsunderskottet? Uppdelat på bransch

Av de företag som svarar att de kommer att få kassaöverskott svarar störst andel att de kommer att använda överskottet till "Finansiella investeringar/sparande", följt av "utdelning till aktieägarna".

Graf 17: Hur kommer ni huvudsakligen använda ett eventuellt likviditetsöverskott/kassaöverskott det kommande kvartalet? Uppdelat på bransch

Om SEB:s Företagarpanel:

SEB:s Företagarekonom startade sommaren 2006 en Företagarpanel, med syfte att få en bättre inblick i små- och medelstora företagens situation och för att bättre kunna föra deras talan i samhällsdebatten. Panelen består nu av ca 2 600 små- och medelstora företag. Denna panelomgång genomfördes den 7 – 9 september 2009 och besvarades av 1 307 företagare.

SEB:s Företagarekonom

SEB:s företagarekonom Ingela Hemming har till uppgift att vara språkrör i frågor som rör små- och medelstora företag. I rollen ingår att bevaka omvärlden utifrån små- och medelstora företags perspektiv för att kunna rapportera om viktiga händelser som berör företagets vardag. Utöver det ska SEB:s företagarekonom med kompetens och råd underlätta för företag att förbättra sin ekonomi och stärka sin konkurrenskraft.

Ingela Hemming

070-763 82 97

ingela.hemming@seb.se

www.seb.se/foretagarekonomen

Johanna Wahlsten

Statistiskt ansvarig

08-7638072, 070-739 10 13

johanna.wahlsten@seb.se